

Юшкевич Х.В.,
аспірант кафедри адміністративного права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

УДК 342.9

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ЛІСОВОГО ФОНДУ (АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

Вступ. Значення лісів як національного надбання важко переоцінити, особливо зважаючи на ті функції, які ними виконуються. Охорона та захист лісів здійснюється різними органами в межах їх компетенції, які взаємодіють один з одним, маючи за кінцеву мету через постійний розвиток лісової галузі забезпечити сприятливе та безпечне для населення країни навколишнє природне середовище. Наразі існує чимало проблемних аспектів, щодо яких необхідною є злагоджена співпраця всіх органів та підприємств, які стосуються лісової галузі, охорони та захисту лісового фонду. Тому окреслення потребують основні напрями подальшого вдосконалення правових норм, якими регулюються лісові правовідносини.

Окремих питанням управління, охорони, захисту суспільних відносин, пов'язаних із лісовим фондом, присвячуються наукові праці вчених-юристів, зокрема фахівців у галузі земельного, аграрного, екологічного права. Так, питання відповідальності за порушення лісового законодавства досліджувала Л.В. Мендик; відшкодування шкоди, заподіяної порушенням екологічних прав громадян – Л.П. Решетник; питання компенсації шкоди за екологічним законодавством України – М.В. Краснова; питання правової охорони зелених насаджень – О.В. Толкаченко; окремі аспекти охорони складників лісового фонду – В.Я. Бандерич. Безпосередньо зі сферою адміністративного права пов'язані наукові публікації таких авторів, як Г.А. Гарварт, С.В. Матчук, Н.В. Марфіна, Г.А. Гончаренко, В.П. Печуляк, О.Я. Лазор, О.А. Улютіна та інших. Натомість комплексні наукові праці з ґрунтовним аналізом наявних актуальних проблем у сфері лісового господарства, вирішення яких частково є можливим за допомогою адміністративно-правових засобів, із формулюванням пропозицій щодо їх вирішення практично відсутні.

Метою цієї статті є висвітлення найбільш актуальних проблем у сфері лісового господарства, вирішення яких є можливим через прийняття або зміну необхідних законодавчих або підзаконних норм; формулювання з урахуванням міжнародного досвіду загалом та досвіду окремих країн зокрема, пропозицій щодо можливих шляхів подолання наявних недоліків як в унормуванні, так і в правозастосовній діяльності органів сфери управління, охорони та захисту лісового фонду.

Виклад основного матеріалу. Проблемних питань, які потребують свого вирішення, у лісовій галузі накопичилось чимало, тому зупинимось лише на тих із них, які активно обговорюються у засобах масової інформації. Одним із них є питання, пов'я-

зане з експортом ділової деревини. Як відомо, Верховна Рада України (далі – ВРУ) ухвалила Закон про встановлення десятирічного мораторію на експорт ділової деревини з України [1]. Натомість окремі наші співвітчизники виявились доволі винахідливими і задля обходу цього мораторію інколи «видають» таку деревину за дрова, експортуючи її. У зв'язку з цим постала проблема запобігання зловживанням у зазначеній сфері, для вирішення якої виправлення наявних ситуацій «маскування» дровами ділової деревини Державне агентство лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство України) обмежило довжину паливних дров, які поставляються за межі митної території України (не більше 2-х метрів) [2]. Але вказане, на жаль, не є ефективним засобом вирішення проблеми, адже відповідний наказ має обмежену сферу дії (стосується лише таких адресатів, як керівники державних підприємств, які належать до сфери підпорядкування Держлісагентства України), тоді як ліси наразі перебувають у власності не лише цього центрального органу виконавчої влади. Так, на офіційному сайті цієї державної структури, знаходимо підтвердження, що 13% лісів знаходяться у комунальній власності, 1% – у власності Мінорборони України, 6% – у власності інших суб'єктів [3]. Відтак, зважаючи на важливість уніфікованого підходу до вирішення цього питання, вважаємо, що відповідна ініціатива Держлісагентства України має бути підтримана й іншими суб'єктами, тобто іншими постійними лісокористувачами, які б запровадили аналогічні положення щодо обмеження довжини дров при експорті двома метрами [4]. Але у цьому питанні маємо й інший недостатньо вирішений щодо заходів свого забезпечення аспект – невиконання відповідних наказів не тягне якихось суворих наслідків, адже «загрожує» лише можливістю притягнення до дисциплінарної відповідальності. Тоді як указана проблема має вирішуватись на більш глобальному рівні – закріплення загальнообов'язкової норми права, наприклад, закріплення нового складу правопорушення, за яке є можливим притягнення до адміністративної відповідальності. Ще один аспект, який намагалось урахувати Держлісагентство України, ставлячи за мету запобігання вищевказаним зловживанням, – доведення цього наказу до відома органів митного контролю, але все ж таки «доведення до відома» не є гарантією належної участі у цьому процесі цих органів.

Отже, враховуючи те, що мораторій на експорт деревини остаточно і не вирішив питання щодо незаконної вирубки дерев і наразі є чинним (його скасу-

вання є ймовірним, натомість це є лише одним з варіантів можливих сценаріїв), тобто започаткований Держлісагентством України вищенаведений варіант вирішення ситуацій зі зловживанням посадовим становищем та порушенням мораторію залишається доцільним, натомість діяти цей захід буде лише за умови комплексного його впровадження. А загалом, якщо раніше вказувалось на необхідність проведення низки заходів, більшість із яких була пов'язана із необхідністю прийняття певних нормативних актів із питань сертифікації походження лісоматеріалів, виготовлених із них пиломатеріалів; реалізації необроблених лісоматеріалів; суттєвої зміни підходу до «санкційного» складника вітчизняного законодавства в частині збільшення відповідальності за незаконне вирубування та обіг деревини (більш детально: [5]), наразі частина цих питань вже вирішується. Так, наприклад, серед останніх позитивних аспектів у нормативному врегулюванні є розроблення законопроекту із підвищенням штрафних санкцій за незаконне вирубування лісу в 10 разів чи позбавлення волі до 5 років за вирубку цінних порід дерев [2], адже наразі показники незаконних рубок є доволі масштабними і збитки лісового господарства складають десятки мільйонів гривень [6]. В обґрунтування наведеної тези зазначимо, що одним зі складів адміністративних правопорушень є незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка (ст. 65 Кодексу України про адміністративні правопорушення, далі – КУпАП). У Кримінальному кодексі України закріплено аналогічний склад кримінального правопорушення, якщо шкода істотна або незаконне вирубування здійснене у заповідниках чи інших особливо охоронюваних лісах (ст. 246 «Незаконна порубка лісу»). Ця проблема є нагальною, особливо коли йдеться про вирубки лісів у заповідних зонах, наприклад, на Закарпатті, адже у підпорядкованих Держлісагентству України лісах рівень заповідності становить 16,1% загальної площі, а наразі існує тенденція зростання кількості незаконних рубок у заповідних зонах. Оскільки у більшості заповідних зон заборонена будь-яка вирубка, суб'єктами притягнення до відповідальності є так звані «чорні» лісоруби, які «полюють» на цінні породи дерев, а також окремі суб'єкти-працівники заповідників або лісгоспів, які їм або допомагають або самі «замішані» у таких незаконних рубках [6]. Крім збільшення розміру штрафів за незаконну вирубку та за обіг незаконно добутої деревини, законопроекти передбачають конфіскацію як власне такої деревини, так і, наприклад, бензопил. У разі незаконної купівлі такої деревини – можливість конфіскації у такого підприємця всієї матеріально-технічної бази його підприємства [6]. А загалом, слід підвищувати й розміри штрафів за більшість складів, якими визначено адміністративні правопорушення у сфері лісових правовідносин, адже відповідні норми не змінювались доволі давно, а, враховуючи кількість таких правопорушень, наразі покарання є неефективними.

Наведений вище проблемний аспект «зачіпає» й інші пов'язані з ним питання, зокрема активіза-

ція так званої «інституціональної реформи», тобто поступове переведення всіх лісів у розпорядження Держлісагентства України. Такою є практика європейських країн, де усі лісові масиви підпорядковані одному центральному органу виконавчої влади, який реалізує єдину державну політику в лісовій галузі країни [7].

Наразі тими чи іншими «лісовими питаннями» опікуються (здійснюють державне регулювання, управління у сфері лісових відносин, охорону та захист лісів, здійснюють контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів):

1) центральний орган виконавчої влади (далі – ЦОВВ), що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства (ст. 28 Лісового кодексу України [8], далі – ЛК України). Цим органом є Міністерство аграрної політики та продовольства України (абз. 4 п. 1, пп. 2 п. 3 Положення про відповідне міністерство [9]), (далі – Мінагрополітики України). Серед повноважень Мінагрополітики України щодо лісу – розроблення та організація виконання державних та інших програм охорони, захисту, використання та відтворення лісів (пп. 34 п. 4 Положення). Оскільки наведене питання включається до його компетенції, вказане міністерство має узагальнювати практику застосування законодавства з цих питань, розробляти пропозиції щодо вдосконалення відповідних законодавчих актів, актів Президента України, КМУ та в установленому порядку вносити їх на розгляд Президента України та КМУ; розробляти проекти законів та інших нормативно-правових актів із відповідних питань; погоджувати проекти законів, інших актів законодавства, які надходять на погодження від інших міністерств та центральних органів виконавчої влади; готувати у межах відповідних своїх повноважень, зауваження і пропозиції до прийнятих ВРУ законів, що надійшли на підпис Президента України; перевіряти, переглядати та скасовувати галузеві нормативні документи у сфері стандартизації; замовляти розроблення національних стандартів та кодексів усталеної практики; забезпечувати здійснення державного нагляду (контролю); здійснювати заходи щодо інтеграції до ЄС, зокрема з адаптації законодавства, та забезпечувати галузеве співробітництво [9] тощо);

2) ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства (ст. 28-1 ЛК України [8]). Таких органів два: Мінагрополітики України (абз. 4 п. 1, пп. 2 п. 3 Положення про відповідне міністерство [9]) та Держлісагентство України (п. 1, пп. 1 п. 3 Положення про відповідне агентство [10]). Більшість із зазначених вище щодо Мінагрополітики України повноважень спочатку, так би мовити «на первісному рівні», здійснюється Держлісагентством України (напр., узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та КМУ, нормативно-правових актів міністерств; внесення пропозицій щодо загальнодержавних і регіональних (місцевих) програм з охорони,

захисту, використання та відтворення лісів, розвитку мисливського господарства, інші) здійснюються саме Держлісагентством України та подаються до Мінагрополітики України або безпосередньо міністрові аграрної політики та продовольства [10];

3) ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища (ст. 29 ЛК України [8]); ЦОВВ, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища (ст. 29-1 ЛК України [8]). Щодо останніх двох позицій, то цим органом є Міністерство екології та природних ресурсів України (абз. 2 п. 1 Положення про відповідне міністерство [11], далі – Мінприроди України). Серед повноважень Мінприроди України, які стосуються питань лісу, – затвердження нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів, затвердження розрахункових лісосік (пп. 37 п. 4 Положення); погодження ліміту використання лісових ресурсів під час здійснення побічних лісових користувань та лісових ресурсів під час заготівлі другорядних лісових матеріалів (пп. 38 п. 4); затвердження нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів та розрахункових лісосік заготівлі деревини, погодження матеріалів лісовпорядкування (пп. 41 п. 4); погодження поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (пп. 42 п. 4); здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів, мисливського використання (пп. 62 п. 4) [11];

4) ЦОВВ, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (ст. 29-2 ЛК України [8]). Цим органом є Державна екологічна інспекція України (п. 1, пп. 1 п. 3 Положення про відповідну інспекцію [12]), (далі – Держекоінспекція України). Вище також наводились повноваження Мінприроди України щодо здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів (пп. 62 п. 4) [11]. Відповідно до пп. 2 п. 3 Положення про Держекоінспекцію України вона здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства щодо охорони, захисту, використання і відтворення лісів. Відповідно до «в» пп. 2 п. 4 Положення – погоджує лісомеліоративні заходи. Держекоінспекція України також здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами-нерезидентами

вимог законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів із конкретизацією таких повноважень у «г» пп. 2 п. 4 Положення [12]. Отже, спостерігаються певні дублювання окремих повноважень, про що стосовно державного нагляду (контролю) зазначається також і у Розпорядженні КМУ від 18.12.2017 р. № 1020-р [13].

Із повноваженнями пов'язані й питання укладення міжнародних документів про співробітництво в галузі лісового господарства. Так, наприклад, пп. 80 п. 4 Положення про Мінприроди України закріплює повноваження з укладення міжнародних договорів України, забезпечення міжнародного співробітництва, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду; пп. 81 п. 4 – з організації роботи із залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги, грантів та інших міжнародних програм у визначеній сфері [11]. Мінприроди України укладено чимало двосторонніх угод та меморандумів про співпрацю у сфері охорони природи, але лише у поодиноких із них згадується про ліс. Мінагрополітики України також має повноваження, пов'язані з міжнародними договорами, зокрема, відповідно до пп. 55 п. 4 Положення про відповідне міністерство, готує пропозиції щодо укладення і денонсації міжнародних договорів, забезпечує виконання зобов'язань України за міжнародними договорами з питань, що належать до компетенції Мінагрополітики; відповідно до пп. 56 п. 4 здійснює співробітництво з державами-донорами та міжнародними організаціями з питань залучення міжнародної технічної допомоги в агропромисловий комплекс України [9]. Але у меморандумах про співпрацю Мінагрополітики України, як правило, не йдеться про сферу лісового господарства. Повноваженнями щодо здійснення міжнародного співробітництва, взяття участі у підготовці міжнародних договорів України та укладення міжнародних договорів України міжвідомчого характеру наділено і Держекоінспекцію України (пп. 15 п. 4 Положення про Держекоінспекцію України [12]). Натомість лише ті меморандуми та угоди, які укладаються Держлісагентством України, безпосередньо стосуються питань лісу.

Є декілька можливих шляхів зміни ситуації, натомість серед таких, що часто пропонуються, зокрема серед варіантів «зміна координатора» (з Мінагрополітики України на КМУ) та «зміна статусу» (надання Держлісагентству України статусу міністерства), більш доцільним вбачається другий варіант [7]. Набуття статусу міністерства Держлісагентством України дозволило б сконцентрувати всі питання, пов'язані з лісовими відносинами, так би мовити «в одних руках», що б сприяло ефективному вирішенню тих чи інших проблемних питань. Хоча, слід зазначити, що і наразі налагоджена ефективна співпраця з відповідними міністерствами. Наприклад, міністр Мінагрополітики України постійно опікується галуззю, переживає за неї, робочі зустрічі з першим заступником міністра, який курує напрям лісового господарства, із головою Держлісагентства України відбуваються фактично кожного дня [2]. Отже, од-

ним із проблемних аспектів, який впливає на реальну оцінку ситуації в лісовій галузі, а тому й на координацію дій з охорони та захисту лісів, є проблема керування лісами одночасно декількома відомствами, що пов'язане і з правом власності на ліси. І хоча Держлісагентству України належить значна частина лісового фонду – 73%, натомість ще 27% належить іншим власникам лісів і міністерствам (напр., Мінборони України, Мінприроди України) та обласним радам [2], а це майже третина всього лісового фонду.

Ще одне недостатньо вирішене, а тому проблемне питання в лісовій галузі пов'язане з удосконаленням обліку територій, які де-юре не належать лісовому фонду, натомість де-факто є лісами. Ураховуючи науково обгрунтовані показники лісистості, досягнути які прагне Україна, важливим є належний облік, який має здійснюватись централізовано. Необхідною є реальна оцінка стану земель, адже значна частина земель запасу де-факто вже є самозалісною, з екологічної точки зору необхідно ці землі віддавати на облік обласних рад чи держпідприємств для подальшого зберігання, догляду та охорони [2]. Із цим пов'язані і проблеми заповідного фонду, адже у підпорядкованих Держлісагентству України лісах рівень заповідності становить 16,1% загальної площі лісів, а чимало національних природних парків знаходяться у підпорядкуванні інших ЦОВВ, зокрема Мінприроди України [6]. Отже, подальша робота як у нормативному врегулюванні, так і щодо впровадження на практиці питань переведення таких земель до земель лісового фонду та, відповідно, належний облік таких ділянок, надалі – проведення на таких ділянках заходів щодо охорони та захисту лісового фонду є нагальною проблемою, яка потребує свого вирішення.

Наразі вже здійснено чимало заходів у вирішенні цих проблем, які поставали у галузі лісового господарства. Серед останніх позитивних перетворень на шляху нормативного врегулювання та запровадження у правозастосовну практику: 1) запуск проекту з єдиного електронного обліку деревини задля уніфікації правил її заготівлі та маркування [2]. Це є важливим, адже запровадження у повному обсязі системи електронного обліку деревини для всіх лісокористувачів, дозволить зробити прозорою інформацію про деревину від заготівлі до реалізації, що, у свою чергу, матиме позитивним наслідком зменшення кількості незаконного її обігу [6]; 2) реєстрація у ВРУ чотирьох законопроектів (реєстр. №№ 8246, 8238, 8239, 8240), які закладають основи для реформування лісової галузі, адже вони спрямовані на забезпечення фінансування лісового господарства, ефективного його ведення та посилення охорони лісів, зокрема запропоновано створити Державний фонд розвитку лісового господарства, джерелами формування якого є частина рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої від рубок головного користування; добровільні внески юридичних та фізичних осіб; інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України. Крім цього, планують-

ся зміни до законодавства щодо забезпечення ефективного ведення лісового господарства та посилення охорони лісів шляхом розмежування функції державної лісової охорони від господарської діяльності; зміни визначення основних функцій та повноважень лісової охорони власників лісів і постійних лісокористувачів; здійснення національної інвентаризації лісів, що надасть можливість отримання достовірної інформації про кількісні та якісні показники стану та динаміки лісів у державі, їх ресурсного потенціалу для потреб державного управління, стратегічного планування ведення лісового господарства, державного лісового кадастру, моніторингу довкілля, міжнародної звітності про ліси [14]; 3) зростання відкритості для суспільства, зокрема через відкриття результатів незаконної рубки, відкриття доступу до всіх документів по лісозаготівлі, лісорубних квитках; поява нової громадської ради [2], оприлюднення планів проведення санітарних рубок, що дозволяє представникам громадськості ще до їх проведення перевіряти доцільність і усувати сумніви щодо можливих зловживань чи порушень [7]; зобов'язання начальників обласних управлінь лісового та мисливського господарства, керівників лісгоспів щодо обов'язкового оприлюднення на сайтах повної інформації про намічене вирубування лісів; ведення реєстру лісорубних квитків; збільшення кількості спільних рейдів працівників лісової охорони та поліції [6]; 4) розроблення змін до санітарних правил, які роками не оновлювались, хоча давно потребували цього [2], в яких передбачено обмеження суцільної санітарної рубки та її дозвіл тільки у безальтернативних випадках [6], зокрема у разі таких стихійних лих, як пожежі, вітровали, буреломи, масові всихання дерев [7]. Тобто, враховуючи позитивний міжнародний досвід, пропонується перехід лісогосподарських підприємств від суцільної до вибіркової санітарної рубок, забезпеченням якої має бути посилення відповідальності за порушення цих правил [15]; 5) посилення спільної роботи обласних державних адміністрацій та Держлісагентства України у боротьбі з незаконними вирубками лісів [6].

Серед наявних поки що недоліків, які потребують свого усунення, а також щодо необхідних подальших кроків на шляху вдосконалення нормативно-правової бази, слід зазначити про: 1) необхідність упровадження проектів щодо ведення єдиної державної системи електронного обліку деревини (наразі на офіційному сайті Мінагрополітики України розміщено Проекти постанов КМУ про впровадження відповідних пілотних проектів [16]); 2) подальше розроблення та впровадження єдиних правил реалізації деревини для всіх постійних лісокористувачів, що передбачає прозорість та вільний доступ до аукціонів з її продажу та єдиний механізм роботи цих аукціонів. Серед здійснених у цьому напрямі заходів: доручення про забезпечення наявності на аукціонах всього обсягу лісової продукції, про розміщення на сайтах виробничих програм лісгоспів тощо. Якщо ж згадувати більш глобальні (у нормативному аспекті) питання, необхідним є створення програми лісів на

подальші роки. Такі програми дозволяють поліпшити систему інформаційного забезпечення лісового господарства, окреслити проблемні аспекти та шляхи їх вирішення, зокрема щодо питань державного обліку лісів, моніторингу їх стану, системи контролю походження лісової продукції та інші [6]. Наразі є рішення про необхідність розроблення кожною областю своєї регіональної програми, деякими областями такі програми вже розроблені і затверджені (напр., у Кіровоградській області [5]). Саме на базі цих регіональних програм і має затверджуватись державна програма; 3) налагодження стабільного фінансування галузі, адже у державному бюджеті вже декілька років поспіль не передбачаються кошти на ведення лісового господарства (передбачено лише на бюджетні установи, нацпарки та зарплатню працівникам), натомість відновлення лісу державними лісогосподарськими підприємствами здійснюється за їх власний кошт. Лісогосподарські підприємства Півдня та Сходу практично не можуть отримувати хоч якийсь прибуток від своєї діяльності, оскільки там найменший відсоток заліснення, дуже ускладнене вирощування нових лісів. Вони потребують постійного фінансування, яке, як правило, відсутнє, а законодавчою проблемою є неможливість передавання коштів з одного державного підприємства іншому (всі державні лісогосподарські підприємства є окремими юридичними особами) [15]. Варіанти щодо вирішення ситуації не завжди вдалі. Так, у певний час вдалою вважалась ідея ліквідація лісгоспів та передання їх повноважень до «єдиного лісового підприємства», тобто єдиного державного підприємства на базі всіх лісгоспів України з метою збалансування фінансування галузі загалом та можливості перерозподілу фінансування на нересурсні та менш лісисті області. Але тоді не було враховано кроки, які здійснювались державою щодо запровадження іншої реформи – децентралізації [5], тому концепція створення єдиного підприємства через такий недолік, як надходження усіх коштів до місця реєстрації цього підприємства, та ненадходження коштів до місцевих бюджетів за місцем розташування лісів, наразі переглянута; 4) відсутність сучасного «лісового архіву», що надало б змогу ефективним способом використовувати інформацію про те, які породи дерев більш пристосовані до всихання та інших негараздів у тому чи іншому регіоні [2]. Наразі маємо певну невідповідність законодавчого врегулювання (як має бути – державне фінансування) та реальної ситуації (як є насправді – фінансування поновлювальних ліси заходів за власний кошт лісгоспами). Ця проблема пов'язана з іншою – надання додаткових земель для висаджування лісів [6]; 5) необхідним є розроблення нових державних стандартів, які б відповідали європейським [7].

Необхідним також є посилення роз'яснювальної роботи серед населення, зокрема за допомогою засобів масової інформації, адже саме у них активно висвітлюється проблеми у сфері лісового господарства, негативні тенденції, наприклад, щодо вирубування лісу, натомість майже не пояснюється, що такі

заходи (зокрема санітарні рубки) є необхідними, адже все живе має обмежений час «здорового існування», після якого стан об'єкта за природного стану речей погіршується. Так само і ліс має свій оптимальний вік, коли він вважається здоровим та таким, що виконує свої функції. Після цього він потребує свого збирання, адже перестиглий ліс є причиною розповсюдження захворювань, шкідників, пожеж. Тому населення має розуміти необхідність санітарних та інших рубок лісу, не має сприймати це лише як негатив. Бажаним є висвітлення й позитивних тенденцій у сфері лісового господарства, наявних позитивних досягнень, які мають місце. Отже, роз'яснювальна робота також є одним з напрямів необхідної роботи у галузі лісового господарства.

Насамкінець зазначимо, що на 2018 рік заплановано прийняття чималої кількості важливих для лісового господарства підзаконних регуляторних нормативних актів, які стосуються змін до Санітарних правил у лісах України; затвердження Порядку організації та проведення лісової сертифікації; затвердження Інструкції з проведення лісовпорядкування; затвердження Інструкції з відведення і таксації лісо-сік у лісах; затвердження Правил обліку, зберігання, заповнення, видання бланків лісорубного або лісового квитка; затвердження Інструкції з проведення рубок формування і оздоровлення лісів; затвердження Форми договору про умови ведення мисливського господарства; затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України; затвердження Положення про функціональну систему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту тощо [17]. Прийняття та запровадження цих та інших нормативно-правових актів сприятиме розвитку лісової галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про внесення змін до Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» щодо тимчасової заборони експорту лісоматеріалів у необробленому вигляді: Закон України від 09.04.2015 р. № 325-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 31. Ст. 291.
2. Киричевський І. Інтерв'ю т. в. о. Голови Державного агентства лісових ресурсів України інтернет-виданню «Agravery.com». 25.01.2017 р. Про нові підходи до управління, мораторій на експорт кругляку та кадрові зміни. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=176109&cat_id=119894.
3. Державне агентство лісових ресурсів України. Офіційний сайт. Напрями діяльності. Ліси України. Загальна інформація. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921&cat_id=32867
4. Держлісагентство унеможливило експорт ділової деревини під виглядом дров. Interfax-Україна. 12.01.2017 р.. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/396056.html>.
5. Христина Юшкевич: «Забирати у держави ліси і віддавати у приватні руки – це нонсенс». Інтерв'ю від 02.09.2016 р. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=171045&cat_id=119894.
6. Косянчук І. Інтерв'ю т. в. о. Голови Держлісагентства «Щоб зупинити «чорних» лісорубів, потрібна координація дій багатьох відомств. Урядовий кур'єр

від 15.09.2016 р. № 173. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=171464&cat_id=119894.

7. Інтерв'ю т. в. о. Голови Державного агентства лісових ресурсів для ІА «Укрінформ» від 10.06.2016 р. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=168358&cat_id=119894.

8. Лісовий кодекс України: Закон України № 3852-ХП від 21.01.1994 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.

9. Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 р. № 1119. Офіційний вісник України. 2016. № 2. Ст. 483.

10. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 р. № 521. Офіційний вісник України. 2014. № 82. Ст. 73.

11. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 р. № 32. Офіційний вісник України. 2015. № 10. Ст. 14.

12. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 р. № 275. Офіційний вісник України. 2017. № 36. Ст. 73.

13. Про схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.12.2017 р. № 1020-р. Офіційний вісник України. 2018. № 16. Ст. 61.

14. Бондар В. У Парламенті зареєстровано законопроекти, які закладають основи для реформування лісової галузі. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=191765&cat_id=32888.

15. Інтерв'ю т. в. о. Голови Держлісагентства для «112.ua» від 12.09.2016 «Ліси – зелене золото України». URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=171330&cat_id=119894.

16. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний сайт. Регуляторна політика. Проекти постанов КМУ. Про впровадження пілотного проекту ведення єдиної державної системи електронного обліку деревини. Дата оприлюднення – 07.12.2017; 16.02.2018 р. URL: <http://www.minagro.gov.ua/print/regulatory?nid=25050>. URL: http://www.minagro.gov.ua/print/regulatory?tid_hierachy=342.

17. Державне агентство лісових ресурсів України. Офіційний сайт. Регуляторна діяльність. Планування діяльності з підготовки регуляторних актів. План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2018 рік (витяг). URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=188609&cat_id=37178

Юшкевич Х.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ЛІСОВОГО ФОНДУ (АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

У статті аналізуються найбільш актуальні проблемні аспекти, які мають місце у сфері лісового господарства: засоби обмеження зловживань та правопорушень щодо незаконної рубки, обігу, експорту деревини; необхідність проведення інституційної реформи; підвищення санкцій за низку правопорушень у сфері лісового господарства, запровадження нових складів адміністративних правопорушень; пов'язані з охороною та захистом питання обліку лісового фонду та інші.

Ключові слова: погодженість дій щодо обмеження зловживань та правопорушень, адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері лісового господарства, охорона лісового фонду, захист лісового фонду, облік лісового фонду.

Юшкевич К.В. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ В ОБЛАСТИ ОХРАНЫ И ЗАЩИТЫ ЛЕСНОГО ФОНДА (АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ АСПЕКТ)

В статье анализируются наиболее актуальные проблемные аспекты, имеющие место в сфере лесного хозяйства: меры ограничения злоупотреблений и правонарушений относительно незаконной вырубке, оборота и экспорта древесины; необходимость проведения институциональной реформы; повышение санкций за ряд правонарушений в сфере лесного хозяйства, закрепление новых составов административных правонарушений; связанные с охраной и защитой вопросы учета лесного фонда и другие.

Ключевые слова: согласованность действий относительно ограничений злоупотреблений и правонарушений, административная ответственность за правонарушения в сфере лесного хозяйства, охрана лесного фонда, защита лесного фонда, учет лесного фонда.

Yushkevich K.V. PRESSING ISSUES IN THE FIELD OF SECURITY AND PROTECTION OF THE FOREST FUND (ADMINISTRATIVE LAW ASPECTS)

The article analyzes the pressing issues that take place in the sphere of forestry: arrangements to restriction of malpractice and violations related to illegal logging, rotation period and export of wood; the necessity for institutional reform; increase of sanctions for a number of violations in the sphere of forestry, fixing of new elements of administrative violations; issues related to security and protection of forest inventory and others.

Key words: coordination of actions concerning the restrictions of malpractice and violations, administrative liability for violations in the sphere of forestry, security of the forest fund, protection of the forest fund, forest inventory.